

LES PROVES D'AVALUACIÓ DE LES AULES D'ACOLLIDA

Introducció

Des de l'inici de la implementació de les **aules d'acollida** (curs 2004-2005), s'han aplicat instruments d'avaluació per tal de valorar el grau d'assoliment de dos objectius essencials pel que fa a l'alumnat nouvingut d'origen estranger: d'una banda, garantir-ne la integració¹ al medi escolar i, d'altra banda, assegurar-ne l'aprenentatge intensiu de la llengua catalana.

Tenint en compte aquests dos objectius, les **proves d'avaluació de les aules d'acollida** esdevenen per al centre educatiu una eina fonamental per valorar com s'estan duent a terme tant el **procés d'integració escolar** com l'**aprenentatge de la llengua** i, de forma especial, quin ha estat l'impacte de l'aula d'acollida com a recurs d'acceleració d'aquests dos processos. A partir d'aquesta valoració, es pot reestructurar i reorientar, si escau, aquest i altres recursos encaminats a generar un entorn efectiu per facilitar a l'alumnat nouvingut autonomia personal i social i accés als currículums escolars.

Tots els centres educatius que atenen alumnat nouvingut d'origen estranger, disposin o no de dotació específica d'aula d'acollida, poden fer ús d'aquestes proves com un instrument més que permeti, a tot l'equip docent, valorar el progrés del seu alumnat en l'adquisició de la llengua catalana i en la integració al nou entorn escolar. I encara amb més motiu aquest últim curs, al llarg del qual els condicionants organitzatius provocats per la pandèmia han marcat significativament la diversitat d'opcions estructurals dels nostres centres educatius.

El resultat d'aquestes proves demanarà una anàlisi acurada on sorgiran qüestions, preguntes i dubtes que ens duran a revisar quins aspectes ens cal millorar, i haurem de formular-los en objectius concrets de caire metodològic que requeriran d'una reflexió pedagògica en el si de l'equip docent que atén l'alumnat nouvingut d'origen estranger. Aquest equip docent és qui haurà de decidir les estratègies futures que s'utilitzin a l'aula (d'acollida i ordinària) i també les estructures organitzatives de suport que caldrà desplegar des del centre educatiu.

En aquest sentit, tant el procés d'anàlisi dels resultats de les proves com les decisions que es prenguin al final han d'anar orientades als objectius ja esmentats: aconseguir una millora en el **procés d'integració escolar** i en l'**adquisició del nivell de la llengua d'aprenentatge**.

¹ En aquest context, parlem d'integració per fer referència al procés que ha seguit l'alumne/a, posant l'accent en l'adaptació de l'alumnat al centre i a l'entorn. A partir dels resultats, cada centre educatiu podrà analitzar els suports necessaris que hagi pogut facilitar a l'alumnat perquè pugui participar del programa del mateix.

Descripció general de les proves i instruments d'avaluació

L'avaluació de les aules d'acollida inclou una **prova de llengua** i una **enquesta d'integració**.

1. Prova de llengua²

Aquesta prova té com a objectiu avaluar el **nivell d'adquisició de la llengua catalana o occitana (aranès)** que han obtingut els alumnes que han assistit a l'aula d'acollida o que han rebut una atenció específica, en forma de mesures de suport addicionals, per accelerar l'aprenentatge de la llengua.

És un instrument que ha de permetre al professorat tenir unes dades objectives, de caire quantitatiu, que complementin les que ha recollit a l'aula durant el procés d'ensenyament i aprenentatge, per tal de fer una avaluació qualitativa. S'ha de tenir en compte, doncs, que aquesta prova ha de ser considerada com un element important en l'avaluació de l'alumnat, però no l'únic, ja que és l'equip docent que l'ha acollit qui ha de valorar quin ha estat el progrés de l'alumne/a i, en conseqüència, decidir quines han de ser les línies d'intervenció en el futur.

Aquestes línies d'intervenció poden ser diferents per a cada alumne/a, ja que a l'hora de prendre decisions s'han de considerar altres variables que les que proporcionen unes dades numèriques, tant pel que fa a l'alumne/a (estat emocional, distància de la llengua familiar respecte del català o l'aranès, situació socioeconòmica familiar, sistema escolar de procedència...) com al centre educatiu (nivell al qual està inscrit, metodologia que se segueix a l'aula ordinària, model d'acollida del centre, existència de mesures didàctiques que permetin accedir al llenguatge acadèmic...).

L'enquesta d'integració, en aquest sentit, complementa la informació proporcionada per la prova de llengua.

2. Enquesta d'integració

L'avaluació de la **integració escolar** és d'una gran complexitat ja que cal tenir en compte tant aspectes relacionats amb la situació emocional de l'alumne/a, com l'adquisició d'hàbits escolars i socials necessaris per garantir l'èxit dels processos d'ensenyament i aprenentatge.

² Els continguts que s'han seleccionat per elaborar la prova corresponen al nivell A2 (usuari bàsic) segons l'adaptació que s'ha fet del [Marc comú de referència per a les llengües: aprendre, ensenyar, avaluar per a escolars de 8 a 16 anys](#).

La prova consta de quatre apartats que avaluïn els continguts corresponents a quatre habilitats lingüístiques: comprensió oral, expressió oral, comprensió lectora i expressió escrita.

Evidentment cada alumne/a, a partir de la seva manera de ser (extravertit o introvertit, actiu o passiu, inquiet o tranquil, etc.) i de les seves experiències prèvies i expectatives (tipus d'escolarització anterior, motivació pel món escolar, etc.) es manifestarà d'una manera diferent i, en aquest sentit, no es pot confondre aquest instrument — l'avaluació de la integració escolar — amb altres eines que s'utilitzen per fer un seguiment acurat dels alumnes en el marc de l'acció tutorial (com podria ser, per exemple, una pauta d'observació sistemàtica o les entrevistes de tutoria).

En aquest cas, el que es pretén és proporcionar uns instruments que, més enllà d'aquests aspectes més personals, ens permetin saber si l'alumne/a ha assolit un grau suficient de seguretat i d'autonomia dins el medi escolar que li permeti afrontar les tasques que se li proposen amb garanties d'èxit i alhora verificar que les relacions que ha establert amb els companys i amb els adults han estat prou riques per a assegurar el desenvolupament d'un procés de socialització reeixit.

Per tal de valorar la integració escolar es tenen en compte quatre aspectes: adaptació al medi escolar, estratègies per a l'aprenentatge, convivència i relació entre iguals i convivència i relació amb els adults.

Críteris i instruccions per a l'aplicació de les proves

Per tal d'obtenir dades significatives, tant si és la primera vegada que l'alumne/a passa la prova, com si es volen obtenir dades comparables amb les que poguéu obtenir el curs passat, es recomana aplicar els instruments d'avaluació a finals del mes de maig a tots els alumnes que han assistit a l'aula d'acollida³ o que han rebut una atenció específica per accelerar l'aprenentatge del català, en forma de mesures de suport addicionals.

Per garantir-ne la fiabilitat dels resultats, és necessari que les proves s'apliquin amb uns determinats críteris i, en el cas que siguin aplicats per més d'un docent, cal vetllar perquè siguin unificats i compartits.

És important, per tant, fer una lectura compartida de les [instruccions d'aplicació](#) i tenir en compte condicions com ara que les proves es passin a tots els alumnes durant el mateix període, que l'alumnat treballi individualment i sense interferències exteriors i que tothom disposi del mateix temps per realitzar-les.

Gestió i anàlisi dels resultats de les proves

El centre ha de conservar les proves durant dos cursos i adjuntar l'informe dels resultats obtinguts juntament amb l'expedient de l'alumne/a, d'aquesta manera sempre podrem comparar els resultats amb els de cursos anteriors i/o posteriors i podrem fer un traspàs d'informació acurat en canviar d'etapa.

³ En aquest [enllaç](#) trobareu més especificacions sobre els destinataris a qui podeu passar les proves.

Anàlisi interna dels resultats en cada centre

L'anàlisi de la informació obtinguda per l'alumnat ha de servir, bàsicament, per reorientar alguns aspectes de la intervenció docent com, per exemple:

- habilitat lingüística sobre la qual s'ha d'intensificar l'ensenyament (oralitat, habilitats lectores, escriptura),
- revisió dels continguts que s'estan ensenyant a l'aula, especialment el pas del llenguatge restringit o comunicatiu al llenguatge acadèmic,
- hores d'assistència a l'aula d'acollida o de suport addicional (augmentar-ne o disminuir-ne el nombre),
- mesures addicionals que s'aplicaran a l'aula ordinària en cada matèria (per exemple, potser no en necessitarà cap a classe de matemàtiques, però sí a coneixement del medi) i altres decisions orientades a millorar l'atenció a l'alumnat, per exemple relacionades amb el treball en grup.

La superació de la **prova de llengua** permet comprovar si l'alumne/a ha assolit el nivell de llengua suficient per interactuar amb l'entorn més immediat (àmbit cultural i social), però aquest assoliment no implica necessàriament l'abandonament de l'aula d'acollida o del suport addicional.

També cal tenir en compte que els continguts que s'han seleccionat per elaborar-la corresponen al nivell A2 (usuari bàsic) segons l'adaptació que s'ha fet del *MECR*, i que hi haurà alumnes que, per la distància de la seva llengua amb les llengües romàniques (com en el cas de l'alumnat de procedència xinesa), probablement no hauran assolit aquest nivell, per bé que hagin fet progressos constatables.

L'anàlisi de l'**enquesta d'integració escolar** té diverses finalitats:

- ◆ **Pel que fa a l'alumnat** → complementar les dades objectives que aporta la prova de llengua catalana.
- ◆ **Pel que fa al professorat i al grup classe** → reorientar la intervenció educativa del professorat i prendre les decisions organitzatives i tutorialis més adequades.
- ◆ **Pel que fa al centre** → millorar els processos d'acollida i integració de l'alumnat nouvingut.

Valoració global i personalitzada

A l'hora d'analitzar els resultats de les proves, recomanem començar fent-ne una **valoració global**. És important que aquesta valoració la facin conjuntament tots els docents que atenen l'alumnat nouvingut amb l'objectiu de revisar les actuacions de suport planificades. La reunió d'equip docent del nivell al qual pertany l'alumne pot ser un espai adient per valorar-les.

En un segon moment, amb la informació recollida, l'equip docent pot fer una primera anàlisi dels resultats obtinguts per cada un dels alumnes (**valoració personalitzada**). És convenient tenir-hi presents els que es van obtenir en altres proves anteriors i proposar hipòtesis explicatives del perquè dels resultats. Per exemple, pot resultar útil:

- comparar els resultats obtinguts en proves anteriors, observar si hi ha correlacions o discrepàncies i reflexionar sobre el motiu que les pot originar;
- parar atenció en l'anàlisi dels resultats d'alguna o algunes de les habilitats en què s'hagin obtingut respostes no satisfactòries. Comparar aquests amb els d'aquelles habilitats en què s'han obtingut els més bons i revisar la gestió que se'n fa a l'aula (insistència amb què es treballen, temporització, tipologia d'activitats que es presenten, metodologia emprada, etc.);
- compartir les dades obtingudes en les reunions de seguiment i avaluació per tal de revisar i reformular, si cal, els criteris d'avaluació que configuren el seu PI (Pla de suport individualitzat).

Anàlisi externa

Un cop corregides les proves, els centres educatius dotats amb aula d'acollida poden introduir les dades en l'aplicació informàtica que trobaran disponible en aquest [enllaç](#) a partir de l'1 de juny de 2024.

Aquesta aplicació, quan ja s'han introduït les dades de les respostes de l'alumnat, permet al Departament d'Educació obtenir una visió global de les característiques de l'alumnat que, relacionada amb els resultats de les proves de llengua i les enquestes d'integració, facilita fer uns [estudis](#) més amplis sobre els processos d'adaptació escolar i de l'aprenentatge de la llengua, valorar l'eficàcia de les aules d'acollida com a instrument per generar una millor acollida i integració de l'alumnat nouvingut, i també per definir propostes de millora i futures línies d'intervenció institucional.

Tots els centres educatius poden **comptar amb la col·laboració i l'assessorament del seu assessor o assessora LIC** per tal de fer una anàlisi reflexiva dels resultats i comptar també amb la supervisió d'**Inspecció Educativa** per tal de perfilar les necessitats de redefinició del Projecte educatiu de centre.

Recordeu que a l'espai [Alumnat d'origen estranger](#) de la Xtec trobareu informació sobre recursos i orientacions, per tal que el vostre centre pugui donar la resposta organitzativa més adequada per garantir l'aprenentatge de la llengua, l'accés al currículum i el procés de socialització de l'alumnat nouvingut i establir els criteris metodològics i els materials curriculars que li facilitin la incorporació a l'aula ordinària des del primer moment.

També podeu subscriure-us a l'espai [nodes](#) per estar informats sobre recursos, estratègies metodològiques i [propostes formatives específiques](#) adreçades als equips docents.

Barcelona, abril de 2024